

HİZMET TESPİT DAVASINDA HAK DÜŞÜRÜCÜ SÜRE VE KURUMUN DAVADA HASIM GÖSTERİLMESİ

506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununun mülga 79 uncu maddesinin beşinci fıkrasında; “usul ve esasları tüzükte tesbit olunacak belgeleri işveren tarafından verilmeyen sigortalılar çalıştıklarını hizmetin geçtiği yılın sonundan başlayarak beş yıl içinde mahkemeye başvurarak alacakları ilam ile ispat ederlerse bunların mahkeme kararında belirtilen aylık kazanç toplamaları ile primi ödeme gün sayıları nazara alınır” şeklinde düzenleme 506 sayılı kanunun 79 uncu maddesini de değiştiren 3395 sayılı kanunun 5 inci maddesi ile 10 yıllık süreye çıkarılmış, bilahare 3995 sayılı Kanun'un 3. maddesi ile kuruma bildirilmeyen veya eksik bildirilen çalışmaların tespiti amacıyla açılacak davalar için öngörülen dava açma süresi 5 yıl olarak belirlemiştir.

506 sayılı kanunun ilk şeklinde (yürürlüğünde) uygulanmakta olan 5 yıllık dava açma süresi yukarıda da belirtildiği gibi önce 3395 sayılı kanunla 10 yıla çıkarılmış daha sonra 3995 sayılı kanun ile tekrar 5 yıla indirilmiştir.

Günümüzde geçerli olan [5510 sayılı Kanun) kanundaki dava açma süreside 5 yıl olarak uygulanmaktadır.

1. HİZMET TESPİT DAVALARINDA KURUMUN UYGULAMASI

Söz konusu hükümler gereğince sigortalılar tarafından 506 sayılı Kanunun 79. maddesi uyarınca açılan hizmet tespit davaları sonucunda verilen kararlar, tahakkuka elverişli bilgileri taşıması kaydıyla, Kurumun davada taraf olup olmadığına bakılmaksızın işleme alınmakta iken, gerçeğe aykırı çalışmaların da dava konusu edilmesi üzerine kurum yönetim kurulunun müfettiş raporlarındaki önerileri dikkate alması sonucunda “Yerleşmiş Yargıtay içtihatlarına göre, Kuruma husumet yönetilmemesi dolayısıyla edim yüklemeyen kararların uygulanması zorunluluğu bulunmadığından”, Kurum avukatının davaya müdahalede bulunmasına olanak tanınması açısından, Kuruma husumet yöneltilmeyen hizmet tespit davalarının işleme konulmamasına karar verilmiştir. (16-75 ek sayılı genelge)

Kurumun hizmet tespit davasındaki kararlardaki bir diğer uygulaması da hizmet tespit davası sonucunda hizmet kazandırılacak olan süreye ilişkin sigorta primlerinin işyerinin kapanmış olması, işverenin ölmesi, primlerin ödeme süresinin zaman aşımına uğramış olması nedenleriyle tahsil kabiliyetinin kalmamış olması halinde, hizmet tespitine ilişkin sigorta primleri ödenmeksizin mahkeme kararı işleme konulmamakta ve hizmet verilmemekte idi,

Ayrıca bir diğer uygulama da hangi ücret üzerinden çalışıldığına kararda hükmedilmemiş olması halinde tavzihi karar da alınmak istenmemesi durumunda çalışılan dönemdeki azami ücret üzerinden karar işleme konulmakta idi.

Kurum önce sigorta primi ödeme yükümlüsünün işveren olduğu dolayısıyla bu yükümlülüğün yerine getirilmemiş olmasının sigortalıya atfedilebilecek bir kusur olmadığı gerekçesiyle açılan davaları kaybettiğinden söz konusu uygulamadan vazgeçmiş, ayrıca mahkeme kararlarında ücret tespiti yapılmamış ise prime esas kazanç alt sınırı üzerinden kararların işleme alınmasını kabul etmiştir.

2. KURUMUN DAVADA HASIM GÖSTERİLMESİ VE FER'İ MÜDAHİL STATÜSÜ

Öte yandan Hukuk Muhakemeleri Kanunu (HMK) gereğince, Fer'i müdahil aleyhine vekalet ücretine hükmedilemeyeceği, dava taraflar (davacı ve davalı) arasında görüleceği için fer'i müdahil davalı tarafın yardımcısı konumunda olduğundan, davada lehine veya aleyhine doğrudan bir hüküm kurulamaz.

Dolayısıyla, davayı kaybetmeler dahi fer'i müdahil aleyhine karşı taraf lehine vekalet ücretine hükmedilmesi hukuken mümkün olmayacağından, hizmet tespit davalarında kurumun işverenle birlikte davalı gösterilmesi sonucunda kaybedilen davaların avukatlık ücretinin de kuruma yüklenilmesinin önlenmesi bakımından hizmet tespit davalarında sosyal güvenlik kurumu artık fer'i müdahil olarak davalara iştirak etmektedir.

3. SONUÇ

Hizmet tespit davalarında 5 yıllık hak düşürücü süre, 506 sayılı Kanunun mülga 79/5-10 ve 5510 sayılı Kanunun 86/9 maddelerinde değişmeden korunmuş; Kurumun davada hasım gösterilmesi konusu ise zaman içinde idari uygulamadan kanuni zorunluluğa evrilmiştir. 1994 tarihli 16-75 Ek sayılı Genelge ile başlayan ve Kuruma husumet yöneltilmemiş kararların işleme alınmaması şeklindeki idari uygulama, 2014 yılında 6552 sayılı Kanunla ve bugün 7036 sayılı İş Mahkemeleri Kanununun 4/2. maddesiyle kanuni bir zemine kavuşmuştur. Uygulamada hizmet tespit davası açılırken işverenin davalı, Kurumun ise resen ihbar yoluyla fer'i müdahil olarak davaya dahil edilmesi gerektiği; aksi halde verilecek kararın Kurum yönünden bağlayıcı olmayabileceği gözden kaçırılmamalıdır.

BARIŞ ERDEM DANIŞMANLIK SOSYAL GÜVENLİK HUKUKU EKİBİ

